

प्रदेश लोक सेवा आयोग

गण्डकी प्रदेश

प्रदेश शिक्षा सेवा, पुरातत्व समूह, पुरातत्व उपसमूह, पाँचौ तह, प्राविधिक सहायक/सहायक पथ प्रदर्शक पदको खुला तथा आन्तरिक प्रतियोगितात्मक परीक्षाको पाठ्यक्रम

यस पाठ्यक्रम योजनालाई दुई चरणमा विभाजन गरिएको छः

प्रथम चरण :- लिखित परीक्षा (Written Examination)

पूर्णाङ्क :- २००

द्वितीय चरण :- अन्तर्वार्ता (Interview)

पूर्णाङ्क :- ३०

परीक्षा योजना (Examination Scheme)

प्रथम चरण: लिखित परीक्षा (Written Examination)

पूर्णाङ्क:- २००

पत्र	विषय	पूर्णाङ्क	उतीर्णाङ्क	परीक्षा प्रणाली		प्रश्नसंख्या × अङ्क	समय
प्रथम	सामान्य ज्ञान र सार्वजनिक व्यवस्थापन (General Awareness & Public Management)	१००	४०	वस्तुगत (Objective)	बहुवैकल्पिक प्रश्न (MCQs)	२० प्रश्न × २ अङ्क (४० अङ्क)	४५ मिनेट
	सेवा सम्बन्धित कार्य-ज्ञान (Job Based knowledge)					३० प्रश्न × २ अङ्क (६० अङ्क)	
द्वितीय	सेवा सम्बन्धित कार्य-ज्ञान (Job Based knowledge)	१००	४०	विषयगत (Subjective)	छोटो उत्तर (Short Answer) लामो उत्तर (Long Answer)	१२ प्रश्न × ५ अङ्क (६० अङ्क) ४ प्रश्न × १० अङ्क (४० अङ्क)	२ घण्टा १५ मिनेट

द्वितीय चरण : अन्तर्वार्ता (Interview)

पूर्णाङ्क :- ३०

पत्र / विषय	पूर्णाङ्क	उतीर्णाङ्क	परीक्षा प्रणाली		समय
अन्तर्वार्ता (Interview)	३०		बोर्ड अन्तर्वार्ता (Board Interview)		-

द्रष्टव्य :

- यो पाठ्यक्रमको योजनालाई प्रथम चरण र द्वितीय चरण गरी दुई भागमा विभाजन गरिएको छ ।
- लिखित परीक्षाको प्रश्नपत्रको माध्यम भाषा पाठ्यक्रमको विषयवस्तु जुन भाषामा दिइएको छ, सोही भाषाको आधारमा नेपाली वा अंग्रेजी मध्ये कुनै एक मात्र भाषा हुनेछ । तर विषयवस्तुलाई स्पष्ट गर्नुपर्ने अवस्थामा दुवै भाषा समेत प्रयोग सकिने छ ।
- लिखित परीक्षाको माध्यम भाषा नेपाली वा अंग्रेजी अथवा नेपाली र अंग्रेजी दुवै हुनेछ ।
- प्रथम पत्र र द्वितीय पत्रको लिखित परीक्षा छुट्टाछुट्टै हुनेछ । तर एकैदिनमा परीक्षा लिइनेछ ।
- वस्तुगत बहुवैकल्पिक (Multiple Choice) प्रश्नहरूको गलत उत्तर दिएमा प्रत्येक गलत उत्तर बापत २० प्रतिशत अङ्क कट्टा गरिनेछ । तर उत्तर नदिएमा त्यस बापत अङ्क दिइने छैन र अङ्क कट्टा पनि गरिने छैन ।

प्रदेश लोक सेवा आयोग

गण्डकी प्रदेश

प्रदेश शिक्षा सेवा, पुरातत्व समूह, पुरातत्व उपसमूह, पाँचौ तह, प्राविधिक सहायक/सहायक पथ प्रदर्शक पदको खुला तथा आन्तरिक प्रतियोगितात्मक परीक्षाको पाठ्यक्रम

६. वस्तुगत बहुवैकल्पिक हुने परीक्षामा परीक्षार्थीले उत्तर लेख्दा अंग्रेजी ठूलो अक्षरहरू (Capital letters): A, B, C, D मा लेख्नुपर्नेछ । सानो अक्षरहरू (Small letters): a, b, c, d लेखेको वा अन्य कुनै सङ्केत गरेको भए सबै उत्तरपुस्तिका रद्द हुनेछ ।
७. बहुवैकल्पिक प्रश्नहरू हुने परीक्षामा कुनै प्रकारको क्याल्कुलेटर लगायत विद्युतीय उपकरण प्रयोग गर्न पाइने छैन ।
८. परीक्षामा परीक्षार्थीले मोबाइल वा यस्तै प्रकारका विद्युतीय उपकरण (विद्युतिय घडी लगायत) परीक्षा हलमा लैजान पाइने छैन ।
९. विषयगत प्रश्नहरूको हकमा तोकिएको अंकको एउटा लामो प्रश्न वा एउटै प्रश्नका दुई वा दुई भन्दा बढी भाग (Two or more parts of a single question) वा एउटा प्रश्न अन्तर्गत दुई वा बढी टिप्पणीहरू (Short notes) सोध्न सकिने छ ।
१०. विषयगत प्रश्न हुनेका हकमा प्रत्येक खण्डका लागि छुट्टाछुट्टै उत्तरपुस्तिकाहरू हुनेछन् । परीक्षार्थीले प्रत्येक खण्डका प्रश्नहरूको उत्तर सोही खण्डको उत्तरपुस्तिकामा लेख्नुपर्नेछ ।
११. परीक्षामा सोधिने प्रश्नसंख्या, अङ्क र अङ्कभार यथासम्भव सम्बन्धित पत्र/विषयमा दिइए अनुसार हुनेछ ।
१२. यस पाठ्यक्रम योजना अन्तर्गतका पत्र/विषयका विषयवस्तुमा जेसुकै लेखिएको भए तापनि पाठ्यक्रममा परेका कानून, ऐन, नियम तथा नीतिहरू परीक्षाको मिति भन्दा ३ महिना अगाडि (संशोधन भएका वा संशोधन भई हटाईएका वा थप गरी संशोधन भई) कायम रहेकालाई यस पाठ्यक्रममा परेको सम्झनु पर्दछ ।
१३. प्रथम चरणको परीक्षाबाट छनौट भएका उम्मेदवारहरूलाई मात्र द्वितीय चरणको परीक्षामा सम्मिलित गराइनेछ ।
१४. पाठ्यक्रम लागू मिति :- २०८२/११/१२

प्रदेश लोक सेवा आयोग

गण्डकी प्रदेश

प्रदेश शिक्षा सेवा, पुरातत्व समूह, पुरातत्व उपसमूह, पाँचौ तह, प्राविधिक सहायक/सहायक पथ प्रदर्शक पदको खुला तथा आन्तरिक प्रतियोगितात्मक परीक्षाको पाठ्यक्रम

प्रथम पत्र (Paper I) :-

सामान्य ज्ञान र सार्वजनिक व्यवस्थापन तथा सेवा सम्बन्धित कार्य-ज्ञान

भाग-१ (Part I) :

सामान्य ज्ञान र सार्वजनिक व्यवस्थापन

(General Awareness and Public Management)

खण्ड-क (Section - A) : (१० प्रश्न×२ अङ्क = २० अङ्क)

१. सामान्य ज्ञान (General Awareness)

(२० अङ्क)

- १.१ नेपालको भौगोलिक अवस्था, प्राकृतिक स्रोत र साधनहरू
- १.२ नेपालको ऐतिहासिक, सांस्कृतिक र सामाजिक अवस्था सम्बन्धी जानकारी
- १.३ नेपालको आर्थिक अवस्था र आवधिक योजना र गण्डकी प्रदेशको आवधिक योजना सम्बन्धी जानकारी
- १.४ जैविक विविधता, दिगो विकास, वातावरण, प्रदुषण, जलवायु परिवर्तन र जनसंख्या व्यवस्थापन
- १.५ मानव जीवनमा प्रत्यक्ष प्रभाव पार्ने विज्ञान र प्रविधिका महत्वपूर्ण उपलब्धिहरू
- १.६ जनस्वास्थ्य, रोग, खाद्य र पोषण सम्बन्धी सामान्य जानकारी
- १.७ नेपालको संविधान (भाग १ देखि ५ सम्म र अनुसूचीमा भएका व्यवस्थाहरू)
- १.८ नेपालमा संघीय लोकतान्त्रिक गणतन्त्रात्मक शासन प्रणाली सम्बन्धी जानकारी
- १.९ संयुक्त राष्ट्रसंघ र यसका विशिष्टीकृत संस्था सम्बन्धी जानकारी
- १.१० क्षेत्रीय संगठन (सार्क, विमस्टेक, आसियान र युरोपियन संघ) सम्बन्धी जानकारी
- १.११ राष्ट्रिय र अन्तर्राष्ट्रिय महत्वका समसामयिक गतिविधिहरू
- १.१२ लैङ्गिक समानता, अपाङ्गता तथा सामाजिक समावेशीकरण (GEDSI) सम्बन्धी सामान्य जानकारी

खण्ड-ख (Section - B) : (१० प्रश्न×२ अङ्क = २० अङ्क)

२. सार्वजनिक व्यवस्थापन (Public Management)

(२० अङ्क)

२.१ कार्यालय व्यवस्थापन (Office Management)

- २.१.१ कार्यालय (Office) : परिचय, महत्व, कार्य र प्रकार
- २.१.२ सहायक कर्मचारीका कार्य र गुणहरू
- २.१.३ कार्यालय स्रोत साधन (Office Resources): परिचय र प्रकार
- २.१.४ कार्यालयमा सञ्चारको महत्व, किसिम र साधन

प्रदेश लोक सेवा आयोग

गण्डकी प्रदेश

प्रदेश शिक्षा सेवा, पुरातत्व समूह, पुरातत्व उपसमूह, पाँचौ तह, प्राविधिक सहायक/सहायक पथ प्रदर्शक पदको खुला तथा आन्तरिक प्रतियोगितात्मक परीक्षाको पाठ्यक्रम

- २.१.५ कार्यालय कार्यविधि (Office Procedure) : पत्र व्यवहार (Correspondence), दर्ता र चलानी (Registration & Dispatch), परिपत्र (Circular), फाइलिङ, टोक आदेश (Order), टिप्पणी लेखन र टिप्पणी तयार पार्दा ध्यान दिनुपर्ने कुराहरु
- २.१.६ अभिलेख व्यवस्थापन (Record Management)
- २.१.७ सार्वजनिक खरिद व्यवस्थापन (Public Procurement Management) सम्बन्धी सामान्य जानकारी
- २.१.८ कार्यालयमा सूचना प्रविधि (Windows, Word, Excel, PowerPoint, E-Mail, Internet and Social Media) र नवप्रवर्तन (Innovation) सम्बन्धी सामान्य जानकारी
- २.२ निजामती सेवा ऐन, गण्डकी प्रदेश निजामती सेवा ऐन, स्थानीय सेवा (गठन तथा सञ्चालन) ऐन र तत् तत् ऐन बमोजिमका नियमावलीहरुमा भएका देहायका व्यवस्थाहरु
 - २.२.१ सेवाको गठन, संगठन संरचना, पदपूर्ति गर्ने तरिका र प्रक्रियाहरु
 - २.२.२ कर्मचारीको नियुक्ति, सरुवा, बढुवा, बिदा, विभागीय सजाय र अवकाश
 - २.२.३ कर्मचारीले पालन गर्नुपर्ने आचरण र कर्तव्यहरु
- २.३ मुख्यमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय सम्बन्धी जानकारी
- २.४ स्थानीय सरकार संचालन ऐन, (संशोधन सहित) २०७४
- २.५ भ्रष्टाचार निवारण ऐन, २०५९
- २.६ अख्तियार दुरुपयोग अनुसन्धान आयोग, लोक सेवा आयोग र प्रदेश लोक सेवा आयोग सम्बन्धी सामान्य जानकारी
- २.७ सरकारी बजेट, लेखा र लेखापरीक्षण प्रणाली सम्बन्धी सामान्य जानकारी
- २.८ सार्वजनिक सेवा प्रवाहको अर्थ, सेवा प्रवाह गर्ने निकाय, तरिका र माध्यमहरु
- २.९ सार्वजनिक बडापत्र (Public Charter) : महत्व र आवश्यकता
- २.१० व्यवस्थापनको अवधारणा तथा सार्वजनिक व्यवस्थापनमा निर्देशन, नियन्त्रण, समन्वय, निर्णय प्रक्रिया, उत्प्रेरणा र नेतृत्व सम्बन्धी जानकारी
- २.११ मानवीय मूल्य मान्यता (Human Values), नागरिक कर्तव्य र दायित्व तथा अनुशासन

प्रदेश लोक सेवा आयोग

गण्डकी प्रदेश

प्रदेश शिक्षा सेवा, पुरातत्व समूह, पुरातत्व उपसमूह, पाँचौ तह, प्राविधिक सहायक/सहायक पथ प्रदर्शक पदको खुला तथा आन्तरिक प्रतियोगितात्मक परीक्षाको पाठ्यक्रम

भाग (Part II) :-

सेवा सम्बन्धित कार्य-ज्ञान (Job Based - Knowledge)

(३० प्रश्न X २ अङ्क = ६० अङ्क)

१. नेपालको इतिहास

- १.१ नेपाली इतिहासका स्रोतहरू
- १.२ प्राग इतिहास सम्बन्धी सामान्य जानकारी
- १.३ गोपाल, महिषपाल र किराँतकाल
- १.४ लिच्छवीकालका प्रसिद्ध शासकहरू: मानदेव, अंशुवर्मा, नरेन्द्रदेव
- १.५ मध्यकालका प्रसिद्ध शासक र तिनका कार्य
 - १.५.१ पूर्व मध्यकालको सामान्य जानकारी
 - १.५.२ सिन्धु: अशोक चल्ल, जितारी मल्ल, आदित्य मल्ल, रिपु मल्ल, पुण्य मल्ल, पृथ्वी मल्ल
 - १.५.३ काठमाण्डौँ उपत्यकाका मध्यकालका प्रसिद्ध शासकहरू र तिनका मुख्य कार्यहरू: अरिमल्ल, जयस्थिति मल्ल, महिन्द्र मल्ल, यक्ष मल्ल, भूपतिन्द्र मल्ल, प्रताप मल्ल, सिद्धिनरसिंह मल्ल, श्रीनिवास मल्ल, योगनरेन्द्र मल्ल, जयप्रकाश मल्ल
 - १.५.४ कर्णाली प्रदेशको खस मल्ल राज्य र तिनका शासकहरू
 - १.५.५ सिम्रौनगढको सामान्य परिचय
 - १.५.६ बाइसे, चौविसे राज्य अन्तर्गत: जुम्ला, डोटी, अछाम, दुल्लु, पाल्पा, पर्वत र कास्की
 - १.५.७ गोरखा राज्यको इतिहास तथा प्रसिद्ध शासकहरू: द्रव्य शाह, राम शाह, पृथ्वीपति शाह
 - १.५.८ गण्डकी प्रदेशमा पर्ने चौविसे राज्यहरू
- १.६ आधुनिक काल र केही विशेष घटनाक्रम
 - १.६.१ पृथ्वीनारायण शाह, राजेन्द्र लक्ष्मी र बहादुर शाहले नेपालको एकीकरणमा गरेका योगदान
 - १.६.२ नेपाल- भोट युद्ध
 - १.६.३ नेपाल- अंग्रेज युद्ध
 - १.६.४ सुगौली सन्धि
 - १.६.५ राणाहरूको उदय, राणाकालिन महत्वपूर्ण प्रधानमन्त्रीहरू: जंगबहादुर राणा, विर समशेर, देव समशेर, चन्द्र समशेर र जुद्ध समशेर
 - १.६.६ आधुनिक कालको इतिहास (वि.सं. २००७ देखि हालसम्मका प्रमुख ऐतिहासिक घटनाहरू)

२. पुरातत्व र पुरातात्विक महत्वका स्थलहरू

- २.१ पुरातत्व: परिभाषा, महत्व र क्षेत्र
- २.२ पुरातात्विक उत्खनन र अन्वेषण सम्बन्धी जानकारी
- २.३ केही महत्वपूर्ण पुरातात्विक स्थलहरू: काठमाडौँ उपत्यका, लुम्बिनी, कपिलबस्तु, तिलौराकोट र मुस्ताङ

३. नेपालका निम्न जातजातिहरूको बसोबास क्षेत्र, धर्म, संस्कार र रीतिस्थितिहरू बारे सामान्य जानकारी

- ३.१ किराँत, थकाली, कुमाल, लोपा, थारु, नेवार, गुरुङ्ग, मगर, शेर्पा, तामाङ्ग, राउटे

४. धर्म र दर्शन

- ४.१ हिन्दु र बौद्ध दर्शनको उत्पत्ति र विकास
- ४.२ हिन्दु र पाश्चात्य दर्शनका केही मुख्य भिन्नताहरू

प्रदेश लोक सेवा आयोग

गण्डकी प्रदेश

प्रदेश शिक्षा सेवा, पुरातत्व समूह, पुरातत्व उपसमूह, पाँचौ तह, प्राविधिक सहायक/सहायक पथ प्रदर्शक पदको खुला तथा आन्तरिक प्रतियोगितात्मक परीक्षाको पाठ्यक्रम

- ४.३ वैदिक र उपनिषद् साहित्यहरूको सामान्य परिचय
- ४.४ शैव, वैष्णव, शाक्त, सौर्य, गणपत्य र मष्टोसंप्रदायहरूको उत्पत्ति र विकास
- ४.५ भगवान बुद्धको जीवनी
- ४.६ बुद्धका उपदेशहरू (चतुआर्य सत्य र अष्टाङ्गिक मार्ग)
- ४.७ निर्वाण एवं बोधिसत्व सम्बन्धी धारणा, बुद्ध धर्मका विभिन्न सम्प्रदाय (हिनयान, महायान, वज्रयान, तन्त्रयान)
- ४.८ उत्तरी नेपालमा बौद्ध धर्मको विकास र सम्प्रदाय

५. संग्रहालय तथा अभिलेखालय

- ५.१ संग्रहालयको परिचय र परिभाषा
- ५.२ संग्रहालयको महत्व र प्रकार
- ५.३ नेपालमा संग्रहालयको इतिहास र विकासक्रम
- ५.४ नेपालको सरकारीस्तरमा स्थापना भएका संग्रहालयहरूको सामान्य जानकारी
- ५.५ गण्डकी प्रदेशमा स्थापना भई सञ्चालनमा रहेका मुख्य मुख्य सामुदायिक र संस्थागत संग्रहालयहरूको सामान्य जानकारी
- ५.६ संग्रहालयको सामग्री संकलन, रजिष्ट्रेसन, संरक्षण, सुरक्षा र प्रदर्शनी सम्बन्धी जानकारी
- ५.७ संग्रहालय शिक्षा सम्बन्धी जानकारी
- ५.८ अभिलेखालय सम्बन्धी जानकारी
- ५.९ नेपालमा अभिलेखालयको विकास
- ५.१० अभिलेख र कागजात
- ५.११ अभिलेख र कागजातको सूचीकरण, वर्गीकरण र संरक्षण
- ५.१२ अभिलेखको उपयोग
- ५.१३ अभिलेख तथा लेखनकला

६. सांस्कृतिक सम्पदाहरू

- ६.१ नेपाल र गण्डकी प्रदेशका मूर्त/अमूर्त सांस्कृतिक सम्पदाहरू र सांस्कृतिक पर्यटकीय स्थल सम्बन्धी सामान्य जानकारी
- ६.२ नेपालका विश्व सम्पदा सूचिमा सूचिकृत सम्पदाहरू: पशुपति, चाँगुनारायण, बौद्ध, स्वयम्भू, हनुमानढोका, ललितपुर र भक्तपुर दरबार संरक्षित स्मारक क्षेत्र, लुम्बिनी
- ६.३ संरक्षित स्मारक क्षेत्रको अवधारणा
- ६.४ गण्डकी प्रदेशका प्रमुख धर्म, संस्कृति, परम्परा तथा जातजातिहरू
- ६.५ गण्डकी प्रदेशमा मनाइने प्रमुख चाडपर्वहरू

७. नेपाली कला सम्बन्धी जानकारी

७.१ नेपाली वास्तुकला

- ७.१.१ नेपाली बहुछाने (Multiroofed) शैलीको मन्दिर वास्तुकलाको उत्पत्ति र विकास
- ७.१.२ शिखर शैलीका मन्दिर वास्तुकलाको उत्पत्ति र विकास
- ७.१.३ स्तुप वास्तुकलाको उत्पत्ति र विकास
- ७.१.४ नेपाली विहार वास्तुकलाका विशेषताहरू
- ७.१.५ नेपालमा दरबार वास्तुकलाको इतिहास एवं हनुमानढोका, पाटन, भक्तपुर, गोरखा र नुवाकोट दरबारहरूको परिचय र महत्व
- ७.१.६ परम्परागत नेपाली आवासीय घरहरू, पाटी, धर्मशाला, ढुङ्गेधारा, जलद्रोणहरूको वास्तु स्वरूप बारे जानकारी र परिचय

प्रदेश लोक सेवा आयोग

गण्डकी प्रदेश

प्रदेश शिक्षा सेवा, पुरातत्व समूह, पुरातत्व उपसमूह, पाँचौ तह, प्राविधिक सहायक/सहायक पथ प्रदर्शक पदको खुला तथा आन्तरिक प्रतियोगितात्मक परीक्षाको पाठ्यक्रम

७.१.७ गण्डकी प्रदेशमा रहेका मठमन्दिर, गुम्बा-विहार, चैत्य, देवल, कोट, गढी र दरबार सम्बन्धी जानकारी

७.२ नेपाली चित्रकला

७.२.१ नेपाली चित्रकलाको प्रारम्भिक चरणको अध्ययन

७.२.२ राजपुत, मुगल र पहारी चित्रकला शैलीको परिचय र नेपाली चित्रकलाको विकासमा तिनीहरूको प्रभाव

७.२.३ नेपाली भित्ते चित्र र पौभा चित्रहरूको परिचय

७.२.४ मिथिला चित्रकलाको परिचय र विशेषता

७.३ नेपाली मूर्तिकला

७.३.१ मौर्य, गान्धार, मथुरा, गुप्त, पाल—सेन, कला शैलीको परिचय र नेपाली मूर्ति कलाको विकासमा तिनीहरूको प्रभाव

७.३.२ पूर्व लिच्छविकालको मूर्तिकला र तिनका प्रमुख विशेषताहरू

७.३.३ लिच्छवि र मल्लकालीन नेपाली प्रस्तर, धातु, काष्ठ र मृत्तिका मूर्तिहरूको विशेषता

८. नेपालमा प्रचलित लिपि सम्बन्धी जानकारी

८.१ ब्राह्मी लिपि

८.२ लिच्छवी लिपि

८.३ नेवारी लिपि

९. पर्यटन तथा पथ प्रदर्शन सम्बन्धी जानकारी

९.१ परिभाषा

९.२ नेपालमा पर्यटनको विकास र चरणहरू

९.३ पर्यटकका प्रकारहरू

९.४ असल पथप्रदर्शकमा हुनुपर्ने गुणहरू

९.५ सङ्ग्रहालयको प्रवर्द्धनमा पथप्रदर्शकको भूमिका

९.६ गण्डकी प्रदेशका महत्वपूर्ण पर्यटकीय गन्तव्य स्थलहरू

१०. सेवा सम्बन्धी कानून तथा योजना

१०.१ गण्डकी प्रदेश प्रज्ञा प्रतिष्ठान ऐन, २०७६

१०.२ प्राचीन स्मारक संरक्षण ऐन, २०१३

१०.३ अभिलेख संरक्षण ऐन, २०४६

१०.४ अभिलेख संरक्षण नियमावली, २०४६

१०.५ गण्डकी प्रदेश सरकारी कामकाजको भाषा सम्बन्धी ऐन, २०८२

१०.६ नेपाल सरकारको संस्कृति नीति, २०६७ सम्बन्धी सामान्य जानकारी

प्रदेश लोक सेवा आयोग

गण्डकी प्रदेश

प्रदेश शिक्षा सेवा, पुरातत्व समूह, पुरातत्व उपसमूह, पाँचौ तह, प्राविधिक सहायक/सहायक पथ प्रदर्शक पदको खुला तथा आन्तरिक प्रतियोगितात्मक परीक्षाको पाठ्यक्रम

प्रथम पत्रको लागि यथासम्भव निम्नानुसार प्रश्नहरू सोधिने छ ।

प्रथम पत्र (वस्तुगत)					
भाग	खण्ड	विषयवस्तु	परीक्षा प्रणाली	अङ्कभार	प्रश्न संख्या × अङ्क
I	(A)	सामान्य ज्ञान (General Awareness)	बहुवैकल्पिक प्रश्न (MCQs)	२०	१० प्रश्न × २ अङ्क = २०
	(B)	सार्वजनिक व्यवस्थापन (Public Management)		२०	१० प्रश्न × २ अङ्क = २०
II	-	सेवा सम्बन्धित कार्य-ज्ञान (Job Based -knowledge)		६०	३० प्रश्न × २ अङ्क = ६०

प्रथम पत्रको भाग (Part II) सेवा सम्बन्धित कार्य-ज्ञान (Job based -knowledge) को पाठ्यक्रमका इकाईबाट परीक्षामा यथासम्भव देहाय बमोजिम प्रश्नहरू सोधिने छ ।

इकाई	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
प्रश्न संख्या	5	2	2	2	3	3	3	2	3	5

प्रदेश लोक सेवा आयोग

गण्डकी प्रदेश

प्रदेश शिक्षा सेवा, पुरातत्व समूह, पुरातत्व उपसमूह, पाँचौ तह, प्राविधिक सहायक/सहायक पथ प्रदर्शक पदको खुला तथा आन्तरिक प्रतियोगितात्मक परीक्षाको पाठ्यक्रम

द्वितीय पत्र (Paper II) :-

सेवा सम्बन्धित कार्य-ज्ञान (Job based-knowledge)

खण्ड -क (Section-A) :- ५० अङ्क

१. नेपालको इतिहास

- १.१ नेपाली इतिहासका स्रोतहरू
- १.२ प्राग इतिहास सम्बन्धी सामान्य जानकारी
- १.३ गोपाल, महिषपाल र किराँतकाल
- १.४ लिच्छवीकालका प्रसिद्ध शासकहरू: मानदेव, अंशुवर्मा, नरेन्द्रदेव
- १.५ मध्यकालका प्रसिद्ध शासक र तिनका कार्य
 - १.५.१ पूर्व मध्यकालको सामान्य जानकारी
 - १.५.२ सिन्धु: अशोक चल्ल, जितारी मल्ल, आदित्य मल्ल, रिपु मल्ल, पुण्य मल्ल, पृथ्वी मल्ल
 - १.५.३ काठमाण्डौँ उपत्यकाका मध्यकालका प्रसिद्ध शासकहरू र तिनका मुख्य कार्यहरू: अरिमल्ल, जयस्थिति मल्ल, महिन्द्र मल्ल, यक्ष मल्ल, भूपतिन्द्र मल्ल, प्रताप मल्ल, सिद्धिनरसिंह मल्ल, श्रीनिवास मल्ल, योगनरेन्द्र मल्ल, जयप्रकाश मल्ल
 - १.५.४ कर्णाली प्रदेशको खस मल्ल राज्य र तिनका शासकहरू
 - १.५.५ सिम्रौनगढको सामान्य परिचय
 - १.५.६ बाइसे, चौविसे राज्य अन्तर्गत: जुम्ला, डोटी, अछाम, दुल्लु, पाल्पा, पर्वत र कास्की
 - १.५.७ गोरखा राज्यको इतिहास तथा प्रसिद्ध शासकहरू: द्रव्य शाह, राम शाह, पृथ्वीपति शाह
 - १.५.८ गण्डकी प्रदेशमा पर्ने चौविसे राज्यहरू
- १.६ आधुनिक काल र केही विशेष घटनाक्रम
 - १.६.१ पृथ्वीनारायण शाह, राजेन्द्र लक्ष्मी र बहादुर शाहले नेपालको एकीकरणमा गरेका योगदान
 - १.६.२ नेपाल- भोट युद्ध
 - १.६.३ नेपाल- अंग्रेज युद्ध
 - १.६.४ सुगौली सन्धि
 - १.६.५ राणाहरूको उदय, राणाकालिन महत्वपूर्ण प्रधानमन्त्रीहरू: जंगबहादुर राणा, विर समशेर, देव समशेर, चन्द्र समशेर र जुद्ध समशेर
 - १.६.६ आधुनिक कालको इतिहास (वि.सं. २००७ देखि हालसम्मका प्रमुख ऐतिहासिक घटनाहरू)

२. पुरातत्व र पुरातात्विक महत्वका स्थलहरू

- २.१ पुरातत्व: परिभाषा, महत्व र क्षेत्र
- २.२ पुरातात्विक उत्खनन र अन्वेषण सम्बन्धी जानकारी
- २.३ केही महत्वपूर्ण पुरातात्विक स्थलहरू: काठमाडौँ उपत्यका, लुम्बिनी, कपिलबस्तु, तिलौराकोट र मुस्ताङ

३. नेपालका निम्न जातजातिहरूको बसोबास क्षेत्र, धर्म, संस्कार र रीतिस्थितिहरू बारे सामान्य जानकारी

- ३.१ किराँत, थकाली, कुमाल, लोपा, थारु, नेवार, गुरुङ्ग, मगर, शेर्पा, तामाङ्ग, राउटे

४. धर्म र दर्शन

- ४.१ हिन्दु र बौद्ध दर्शनको उत्पत्ति र विकास

प्रदेश लोक सेवा आयोग

गण्डकी प्रदेश

प्रदेश शिक्षा सेवा, पुरातत्व समूह, पुरातत्व उपसमूह, पाँचौ तह, प्राविधिक सहायक/सहायक पथ प्रदर्शक पदको खुला तथा आन्तरिक प्रतियोगितात्मक परीक्षाको पाठ्यक्रम

- ४.२ हिन्दु र पाश्चात्य दर्शनका केही मुख्य भिन्नताहरू
- ४.३ वैदिक र उपनिषद् साहित्यहरूको सामान्य परिचय
- ४.४ शैव, वैष्णव, शाक्त, सौर्य, गणपत्य र मष्टोसंप्रदायहरूको उत्पत्ति र विकास
- ४.५ भगवान बुद्धको जीवनी
- ४.६ बुद्धका उपदेशहरू (चतुआर्य सत्य र अष्टाङ्गिक मार्ग)
- ४.७ निर्वाण एवं बोधिसत्व सम्बन्धी धारणा, बुद्ध धर्मका विभिन्न सम्प्रदाय (हिनयान, महायान, वज्रयान, तन्त्रयान)
- ४.८ उत्तरी नेपालमा बौद्ध धर्मको विकास र सम्प्रदाय

५. संग्रहालय तथा अभिलेखालय

- ५.१ संग्रहालयको परिचय र परिभाषा
- ५.२ संग्रहालयको महत्व र प्रकार
- ५.३ नेपालमा संग्रहालयको इतिहास र विकासक्रम
- ५.४ नेपालको सरकारीस्तरमा स्थापना भएका संग्रहालयहरूको सामान्य जानकारी
- ५.५ गण्डकी प्रदेशमा स्थापना भई सञ्चालनमा रहेका मुख्य मुख्य सामुदायिक र संस्थागत संग्रहालयहरूको सामान्य जानकारी
- ५.६ संग्रहालयको सामग्री संकलन, रजिष्ट्रेसन, संरक्षण, सुरक्षा र प्रदर्शनी सम्बन्धी जानकारी
- ५.७ संग्रहालय शिक्षा सम्बन्धी जानकारी
- ५.८ अभिलेखालय सम्बन्धी जानकारी
- ५.९ नेपालमा अभिलेखालयको विकास
- ५.१० अभिलेख र कागजात
- ५.११ अभिलेख र कागजातको सूचीकरण, वर्गीकरण र संरक्षण
- ५.१२ अभिलेखको उपयोग
- ५.१३ अभिलेख तथा लेखनकला

६. सांस्कृतिक सम्पदाहरू

- ६.१ नेपाल र गण्डकी प्रदेशका मूर्त/अमूर्त सांस्कृतिक सम्पदाहरू र सांस्कृतिक पर्यटकीय स्थल सम्बन्धी सामान्य जानकारी
- ६.२ नेपालका विश्व सम्पदा सूचिमा सूचिकृत सम्पदाहरू: पशुपति, चाँगुनारायण, बौद्ध, स्वयम्भू, हनुमानढोका, ललितपुर र भक्तपुर दरबार संरक्षित स्मारक क्षेत्र, लुम्बिनी
- ६.३ संरक्षित स्मारक क्षेत्रको अवधारणा
- ६.४ गण्डकी प्रदेशका प्रमुख धर्म, संस्कृति, परम्परा तथा जातजातिहरू
- ६.५ गण्डकी प्रदेशमा मनाइने प्रमुख चाडपर्वहरू

खण्ड -ख (Section-B) :- ५० अङ्क

७. नेपाली कला सम्बन्धी जानकारी

७.१ नेपाली वास्तुकला

- ७.१.१ नेपाली बहुछाने (Multiroofed) शैलीको मन्दिर वास्तुकलाको उत्पत्ति र विकास
- ७.१.२ शिखर शैलीका मन्दिर वास्तुकलाको उत्पत्ति र विकास
- ७.१.३ स्तुप वास्तुकलाको उत्पत्ति र विकास

प्रदेश लोक सेवा आयोग

गण्डकी प्रदेश

प्रदेश शिक्षा सेवा, पुरातत्व समूह, पुरातत्व उपसमूह, पाँचौ तह, प्राविधिक सहायक/सहायक पथ प्रदर्शक पदको खुला तथा आन्तरिक प्रतियोगितात्मक परीक्षाको पाठ्यक्रम

७.१.४ नेपाली विहार वास्तुकलाका विशेषताहरू

७.१.५ नेपालमा दरबार वास्तुकलाको इतिहास एवं हनुमानढोका, पाटन, भक्तपुर, गोरखा र नुवाकोट दरबारहरूको परिचय र महत्व

७.१.६ परम्परागत नेपाली आवासीय घरहरू, पाटी, धर्मशाला, ढुङ्गेधारा, जलद्रोणहरूको वास्तु स्वरूप बारे जानकारी र परिचय

७.१.७ गण्डकी प्रदेशमा रहेका मठमन्दिर, गुम्बा-विहार, चैत्य, देवल, कोट, गढी र दरबार सम्बन्धी जानकारी

७.२ नेपाली चित्रकला

७.२.१ नेपाली चित्रकलाको प्रारम्भिक चरणको अध्ययन

७.२.२ राजपुत, मुगल र पहाडी चित्रकला शैलीको परिचय र नेपाली चित्रकलाको विकासमा तिनीहरूको प्रभाव

७.२.३ नेपाली भित्ते चित्र र पौभा चित्रहरूको परिचय

७.२.४ मिथिला चित्रकलाको परिचय र विशेषता

७.३ नेपाली मूर्तिकला

७.३.१ मौर्य, गान्धार, मथुरा, गुप्त, पाल—सेन, कला शैलीको परिचय र नेपाली मूर्ति कलाको विकासमा तिनीहरूको प्रभाव

७.३.२ पूर्व लिच्छविकालको मूर्तिकला र तिनका प्रमुख विशेषताहरू

७.३.३ लिच्छवि र मल्लकालीन नेपाली प्रस्तर, धातु, काष्ठ र मृत्तिका मूर्तिहरूको विशेषता

८. नेपालमा प्रचलित लिपि सम्बन्धी जानकारी

८.१ ब्राह्मी लिपि

८.२ लिच्छवी लिपि

८.३ नेवारी लिपि

९. पर्यटन तथा पथ प्रदर्शन सम्बन्धी जानकारी

९.१ परिभाषा

९.२ नेपालमा पर्यटनको विकास र चरणहरू

९.३ पर्यटकका प्रकारहरू

९.४ असल पथप्रदर्शकमा हुनुपर्ने गुणहरू

९.५ सङ्ग्रहालयको प्रवर्द्धनमा पथप्रदर्शकको भूमिका

९.६ गण्डकी प्रदेशका महत्वपूर्ण पर्यटकीय गन्तव्य स्थलहरू

१०. सेवा सम्बन्धी कानून तथा योजना

१०.१ गण्डकी प्रदेश प्रज्ञा प्रतिष्ठान ऐन, २०७६

१०.२ प्राचीन स्मारक संरक्षण ऐन, २०१३

१०.३ अभिलेख संरक्षण ऐन, २०४६

१०.४ अभिलेख संरक्षण नियमावली, २०४६

१०.५ गण्डकी प्रदेश सरकारी कामकाजको भाषा सम्बन्धी ऐन, २०८२

१०.६ नेपाल सरकारको संस्कृति नीति, २०६७ सम्बन्धी सामान्य जानकारी

प्रदेश लोक सेवा आयोग

गण्डकी प्रदेश

प्रदेश शिक्षा सेवा, पुरातत्व समूह, पुरातत्व उपसमूह, पाँचौ तह, प्राविधिक सहायक/सहायक पथ प्रदर्शक पदको खुला तथा आन्तरिक प्रतियोगितात्मक परीक्षाको पाठ्यक्रम

द्वितीय पत्र (विषयगत)					
पत्र	विषय	खण्ड	अङ्कभार	छोटो उत्तर	लामो उत्तर
द्वितीय	सेवा सम्बन्धित कार्य-ज्ञान (Job Based-Knowledge)	(A)	५०	६ प्रश्न × ५ अङ्क = ३०	२ प्रश्न × १० अङ्क = २०
		(B)	५०	६ प्रश्न × ५ अङ्क = ३०	२ प्रश्न × १० अङ्क = २०

	छोटो उत्तर (Section A)						छोटो उत्तर (Section A)				लामो उत्तर Section	
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	A	B
इकाई	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	A	B
प्रश्न सङ्ख्या	1	1	1	1	1	1	3	1	1	1	2	2
